ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

аспіранта Тараненка Артема Сергійовича
на тему: «Стратегічне управління економічним розвитком приватних промислових підприємств в умовах системних трансформацій економіки»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 073 Менеджмент
з галузі знань 07 Управління та адміністрування

Дисертаційна робота Тараненка Артема Сергійовича на тему: «Стратегічне управління економічним розвитком приватних промислових підприємств в умовах системних трансформацій економіки» виконана на кафедрі «Економіка та менеджмент» факультету «Управління енергетичними та економічними процесами» Українського державного університету науки і технологій, подана на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 073 «Менеджмент». Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої ради ННІ «Дніпровський інститут інфраструктури і транспорту» Українського державного університету науки і технологій 08.04.2026 р.

1. Ступінь актуальності теми дисертації та її зв'язок з планами наукових робіт університету

В умовах системних трансформацій економіки України, що супроводжуються структурними змінами, посиленням глобальної конкуренції, цифровізацією бізнес-процесів та необхідністю відновлення економіки в післякризовий період, особливої ваги набуває проблема забезпечення сталого економічного розвитку приватних промислових підприємств. Сучасні виклики, зокрема нестабільність зовнішнього середовища, обмеженість ресурсів, порушення виробничо-логістичних ланцюгів та зростання ризиків господарської діяльності, зумовлюють необхідність пошуку ефективних інструментів стратегічного управління, здатних забезпечити адаптивність і конкурентоспроможність підприємств.

Особливу роль у цьому контексті відіграє стратегічне управління економічним розвитком приватних промислових підприємств, яке передбачає формування довгострокових цілей, вибір оптимальних стратегій розвитку та забезпечення їх реалізації в умовах високої невизначеності та динамічних змін економічного середовища. Водночас існуючі наукові підходи до стратегічного управління потребують подальшого розвитку з урахуванням сучасних тенденцій трансформації економіки, необхідності інтеграції інноваційних, цифрових та антикризових управлінських рішень, а також адаптації до специфіки функціонування приватних промислових підприємств.

Таким чином, зростаюча складність умов господарювання, потреба у підвищенні ефективності стратегічних рішень та забезпеченні стійкого економічного розвитку приватних промислових підприємств в умовах системних трансформацій економіки зумовлюють необхідність проведення комплексних наукових досліджень у сфері стратегічного управління. Це визначає актуальність обраної теми дисертаційного дослідження, її теоретичну та практичну значущість для розвитку сучасної теорії менеджменту та вдосконалення управлінської практики промислових підприємств.

У цьому контексті доволі актуальним є завдання обґрунтуванні процесів розробки та впровадження стратегій економічного розвитку приватних підприємств. Тому обрана тема є своєчасною, соціально значущою та такою, що має вагоме практичне і теоретичне значення.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертація виконувалася з урахуванням і відповідно до основних положень Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019), Плані Ukraine Facility 2024-2027 (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 березня 2024 р. № 244-р), Національної економічної стратегії України до 2030 року (Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179), Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України до 2030 року (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2024 р. № 1351-р.), Плану відновлення України (Постанова Кабінету Міністрів України від 18 липня 2023 року № 731-2023-п).

3. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробленні практичних рекомендацій щодо розроби та впровадження стратегій економічного розвитку приватних підприємств з урахуванням особливостей розвитку індустріальних підприємств в умовах відновлення індустріального потенціалу економіки України. Основні положення і результати дисертаційної роботи, які виносяться на захист і характеризують наукову новизну, полягають у наступному:

Вперше:

– розроблено методичний підхід до оцінювання результативності стратегії економічного розвитку приватного промислового підприємства, який виконується за дев'ятьма етапами та базується на багаторівневій системі інтегральних показників, нормуванні індикаторів, формуванні трьох узагальнених інтегральних показників та композитного інтегрального індексу для удосконалення моніторингу та адаптивного коригування стратегії, що базується на інтегрованій тріаді структурно-логічних моделей та забезпечує кількісне порівняння стратегічних альтернатив і підвищення обґрунтованості управлінських рішень;

Удосконалено:

– теоретико-методичні засади формування та функціонування організаційно-економічного механізму економічним розвитком приватних промислових підприємств, який, на відміну від існуючих, ґрунтується на інтеграції чотирьох блоків (аналітичного, цільового, управлінського та інструментального) у замкнений адаптивний цикл із зворотним зв'язком та сценарним підходом, орієнтований на баланс параметрів функціонування «ефективність-стійкість-розвиток», а також застосування багатофакторної системи інтегральних показників, інтеграцію цифрових рішень та інструментів ризик-менеджменту з врахуванням воєнно-кризових детермінант розвитку, забезпечення синергетичної взаємодії економічних, інноваційних і соціально-кадрових складових механізму, що підвищує обґрунтованість та прикладну придатність інструментарію стратегічного управління;

– організаційно-економічний інструментарій вибору оптимального проєкту економічного розвитку приватного промислового підприємства, який, на відміну від існуючих, поєднує багатокритеріальне оцінювання альтернатив із формалізованою процедурою їх відбору та інтеграцією процесів ціле визначення, оцінювання і вибору у єдиному управлінському контурі, що базується на параметрах тріадної моделі «ефективність–стійкість–ризик» із урахуванням вагомості впливу інтегральних компонент на стратегічні орієнтири економічного розвитку виробничо-економічної системи, а також на матриці коефіцієнтів еластичності впливу факторів (виробничої спроможності, інноваційно-цифрового розвитку, стійкості та інтегрального ризику) на результуючі показники діяльності підприємства;

– концептуальні засади інструментарію стратегічного планування на основі структуризації його відповідно до класифікації типів інструментів, а також комплексного аналізу інтегрованого, адаптованого та інноваційного підходів, які поєднують економічні, екологічні та соціальні аспекти. На відміну від відомих підходів, запропоноване групування інструментів сприятиме підвищенню ефективності вибору методів управління, що, своєю чергою, дозволить приватним індустріальним підприємствам більш адоптивно реагувати на зміни зовнішнього середовища та забезпечувати сталий розвиток;

дістали подальшого розвитку:

– методико-прикладний підхід стратегічного управління економічним розвитком приватного промислового підприємства, який, на відміну від відомих, передбачає формування оптимального портфеля стратегічних проєктів на основі інтегральних показників ефективності, ризику та ресурсних обмежень; поєднання економіко-математичного моделювання з багатокритеріальним вибором альтернатив; використання критерію «ефективність–ризик–ресурсна забезпеченість» та аналізу чутливості, що забезпечує підтвердження адекватності моделі та її практичну придатність;

– понятійно-категоріальний апарат теорії стратегічного управління розвитком підприємств, який уточнено через авторське трактування «системи стратегічних цілей стійкості та резильєнтності як інтегрованої сукупності взаємоузгоджених цілей, критеріїв та індикаторів, що забезпечує оцінювання результативності розвитку підприємства з урахуванням його стійкості та здатності протидіяти ризикам і загрозам, розширюючи аналітичні можливості стратегічного управління приватними промисловими підприємствами;

– організаційно-методичні домінанти вибору стратегічних рішень економічного розвитку приватного промислового підприємства, які базуються на: інтеграції класифікації стратегічних рішень, оцінювання очікуваних результатів та багатокритеріального відбору альтернатив за параметрами «Result-Resilience-Resistance»; поєднанні процесів ціле визначення, вибору та оцінювання у єдиному управлінському контурі; розширенні критеріальної бази стратегічного вибору; формалізації процедури відбору проєктів і апробації через міні-модель, що підвищує обґрунтованість управлінських рішень.

Практичне значення отриманих результатів. Науково-практичні результати дослідження пройшли апробацію і прийняті до впровадження у діяльність приватних індустріальних підприємств, органів місцевого самоврядування та вищих навчальних закладів, зокрема: класифікацію стратегічних факторів розвитку запроваджено в ТОВ «Завод Трансмаш» (акт впровадження від 9 квітня 2026 року); прикладні положення та практичні рекомендації щодо формування та реалізації організаційно-економічного механізму стратегічного управління економічним розвитком приватних промислових підприємств запроваджено в діяльності АТ «Дніпровський стрілочний завод» (акт впровадження № 02-80 від 10 квітня 2026 року); концептуальні засади інструментарію стратегічного планування запроваджені в діяльності ТОВ НВП «АТТРАНС» (акт впровадження від 8 квітня 2026 року); методичний підхід до оцінювання результативності стратегій економічного розвитку в діяльності АТ «Кременчуцький сталеливарний завод» (акт впровадження від 31 березня 2026 року); організаційно-економічного механізму стратегічного управління економічним розвитком приватних промислових підприємств замкненого формату запроваджено в діяльності ПАТ «Крюківській вагонобудівний завод» (акт впровадження № Б-11 від 30 березня 2026 року); науково-методичний підхід до формування системи стратегічних цілей, організаційно-економічний інструментарій вибору оптимальних проєктів розвитку, систему реалізації та моніторингу результативності стратегії економічного розвитку, практичні рекомендації щодо впровадження організаційно-економічного механізму стратегічного управління в діяльності регіональної філії «Придніпровська залізниця» АТ «Укрзалізниця» (відгук про впровадження від 9 квітня 2026 року); окремі пропозиції дисертанта можуть використовуватися в законотворчій роботі Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (довідка про впровадження від 22 квітня 2026 року).

Теоретичні та практичні розробки, запропоновані в дисертації, використовуються в навчальному процесі Українського державного університету науки і технологій при викладанні дисциплін: «Антикризовий менеджмент», «Бізнес-аналітика», «Сталий розвиток» (Акт про впровадження результатів дисертаційного дослідження від 13.04.2026 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є одноосібно виконаною працею. Усі наукові результати, викладені у дисертації, отримані автором самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у роботі використані лише ті положення та ідеї, які є результатом особистих досліджень здобувача.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана діловою українською мовою з дотриманням стилю викладення результатів проведених досліджень відповідно до встановлених вимог. Стиль викладання наукових положень і висновків забезпечує доступність сприйняття та осмислення матеріалів дослідження.

4. Наукові публікації, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, та повнота опублікування результатів дисертації

За результатами дисертаційної роботи опубліковано 13 наукових праць, у тому числі 2 публікації – у наукових фахових виданнях України, 3 публікації – в наукових журналах, що індексуються в міжнародних база Scopus або Web of science та 8 праць апробаційного характеру, а саме:

статті, що входять до переліку наукових фахових видань і включені до міжнародних наукометричних базах:

1. Марценюк Л.В., Тараненко А.С. Моделювання сталого розвитку приватних індустріальних підприємств. Агросвіт, № 6, 2025. С. 47-55. DOI: 10.32702/2306-6792.2025.6.47 https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/5911/5970 *(Особистий внесок: узагальнено основні характеристики інноваційної моделі розвитку).*
2. Тараненко А.С., Капранова Л. Г., Метіль Т. К. Стратегія економічного розвитку підприємств залізничного машинобудування в умовах воєнної економіки. Інвестиції: практика та досвід. № 1. 2026. С. 153-160. https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/8661/8800 DOI: https://doi.org/10.32702/2306-6814.2026.1.153 *(Особистий внесок: розроблено економіко-математичну модель для кількісної оцінки можливих стратегічних варіантів розвитку підприємства).*

статті, що включені до міжнародної наукометричної бази Scopus або Web of science:

3. Lozhachevska O., Taranenko A., Raikovska I., Pleskach O., Kupchyshyna O., Shatskaya Z., Puzyryova P. Financial strategy of management for marketing and communication design in smart economy conditions // *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2023. Vol. 45, No. 4. P. 314–333. DOI: 10.15544/mts.2023.32. *(Особистий внесок: проведено дослідження впливу факторів розумної економіки на рівень прибутковості підприємств).*
4. Bobyl, V., Matusevych, O., Dron, M., & Taranenko, A. (2024). The concept of forming a system of change management in the domain of railroad passenger transportation in Ukraine under the conditions of war. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, *1*(13 (127), 14–21. DOI: https://doi.org/10.15587/1729-4061.2024.297067 *(Особистий внесок: розроблено схему формування стратегії організації комплексу дій в рамках управління змінами у сфері залізничних пасажирських перевезень в умовах воєнного часу).*
5. Dimitrova, T.; Komandrovska, V.; Marinov, M.; Taranenko, A. Strategic Innovative Management and Sustainable Development of Industrial Enterprises. Economics Ecology Socium 2025, 9, 77-89. DOI: 10.61954/2616-7107/2025.9.1-7 *(Особистий внесок: розроблено модель «відкритих Інновацій», яка може бути застосована для приватних індустріальних підприємств).*

тези доповідей і матеріали науково-практичних конференцій:

1. Марценюк Л.В., Тараненко А.С. Особливості функціонування залізничного транспорту в умовах воєнного стану в Україні. Інтеграція теорії у практику: проблеми, пошуки, перспективи: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 04 листопада 2022 р.) / гол. ред. О. М Тогочинський; Академія Державної пенітенціарної служби. Чернігів: Академія ДПтС, 2022. 522с. С.43-46. *(Особистий внесок: узагальнено перспективи розвитку залізничного транспорту в контексті євроінтеграції).*
2. А. Тараненко, Л. Марценюк. Напрями стратегічного управління інноваційним розвитком. Управління проєктами. Перспективи розвитку проєктного та нейроменеджменту, інформаційних технологій управління, технологій створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності, трансфер технологій : зб. наук. пр. VII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (27–28 берез. 2025 р.) / за ред. В. О. Петренка, В. М. Молоканової, П. Г. Перерви, Г. К. Дорожка ; УДУНТ, УКРНЕТ, НДІІВ НАПрН України. Електрон. вид. Дніпро : УДУНТ, 2025. 1153 с. С.648-653. *(Особистий внесок: окреслено напрями інноваційного розвитку підприємств).*

3. А. Тараненко, Л. Марценюк. Інноваційний розвиток промислових підприємств. Актуальні проблеми та тренди розвитку систем управління в сучасних умовах [Текст] : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 26 березня 2025 р. / за заг. ред. Ю. Пройдака. Укр. держ. ун-т науки і технологій. Дніпро, 2025. 255 с. С.149-151. https://diit.ust.edu.ua/documents/files/uploads/materialy-konferencziyi-26.03.2025-udunt-.pdf *(Особистий внесок: запропоновано напрями стратегічного управління інноваційного розвитку підприємств).*

4. Тараненко А. С. Формування ефективних стратегій менеджменту для приватного промислового підприємства в цифрову епоху. *IV Міжнародна науково-практична конференція «*International experience in scientific research». 20-22 листопада 2025 року, Чикаго, США. С. 739-745.

https://sci-conf.com.ua/iv-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-international-experience-in-scientific-research-20-22-11-2025-chikago-ssha-arhiv/

5. Тараненко А. С. Особливості вибору стратегій розвитку промислових підприємств україни з урахуванням ресурсних обмежень та технологічних викликів. *IV Міжнародна науково-практична конференція «*Science and education: synergy of innovation». 24-26 листопада 2025 року. Берлін, Німеччина. С.577-581. https://sci-conf.com.ua/iv-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-education-synergy-of-innovation-24-26-11-2025-berlin-nimechchina-arhiv/

6. Тараненко А.С. Оптимізація управлінських стратегій промислових підприємств України в умовах воєнної та економічної нестабільності. The 12th International scientific and practical conference «Global trends in science and education» (December 15-17, 2025) SPC «Sci-conf.com.ua», Kyiv, Ukraine. 2025. 1490 p. С. 1244-1249. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/12/GLOBAL-TRENDS-IN-SCIENCE-AND-EDUCATION-15-17.12.25.pdf

7. Тараненко А. С. Економічна ефективність гнучких стратегій управління промисловим підприємством в умовах воєнних ризиків. Фінансово-економічні механізми розвитку підприємництва: теоретичний та практичний аспекти: Збірник матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених (27 листопада 2025 р.). Дніпро: УДУНТ, 2025. 181 с. С. 127-130.

8. Л. Марценюк, А. Тараненко. Моделі економічного розвитку приватних індустріальних підприємств. Розвиток економічних систем в умовах глобалізації : збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (Україна, м. Харків, 20-22 листопада 2025 р.). [Електронний ресурс]. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2025. 673 с. С. 379-380. *(Особистий внесок: окреслено переваги та недоліки моделей економічного розвитку підприємства).*

Апробація результатів дисертації. Основні положення і результати дослідження пройшли апробацію на 8 Міжнародних науково-практичних конференціях: Інтеграція теорії у практику: проблеми, пошуки, перспективи (Чернігів, 2022); Перспективи розвитку проєктного та нейроменеджменту, інформаційних технологій управління, технологій створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності, трансфер технологій (Дніпро, 2025); Актуальні проблеми та тренди розвитку систем управління в сучасних умовах (Дніпро, 2025); International experience in scientific research (Чикаго, США, 2025); Science and education: synergy of innovation (Берлін, Німеччина, 2025); Global trends in science and education (Київ, 2025); Фінансово-економічні механізми розвитку підприємництва: теоретичний та практичний аспекти (Дніпро, 2025); Розвиток економічних систем в умовах глобалізації (Харків, 2025).

5. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності

Під час виконання дисертації аспірант Тараненко А.С. дотримувався принципів академічної доброчесності, що підтверджено сервісом перевірки робіт на виявлення схожості текстів Turnitin. За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації.

ВИСНОВОК:

Ознайомившись з дисертаційною роботою Тараненка Артема Сергійовича на тему: «Стратегічне управління економічним розвитком приватних промислових підприємств в умовах системних трансформацій економіки» зі спеціальності 073 «Менеджмент» та науковими публікаціями, у яких висвітлено основі наукові результати, а також враховуючи результати апробації дисертаційної роботи, вважаємо, що:

1. Дисертаційна робота «Стратегічне управління економічним розвитком приватних промислових підприємств в умовах системних трансформацій економіки» за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю та практичною придатністю здобутих результатів є закінченим фундаментальним дослідженням, яке відповідає ОНП «Менеджмент».

2. Дисертаційна робота «Стратегічне управління економічним розвитком приватних промислових підприємств в умовах системних трансформацій економіки» відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, і рекомендується до разового захисту у спеціалізованій вченій раді.

Голова засідання, завідувач кафедри
«Економіка та менеджмент», д.е.н., професор Тетяна ЧАРКІНА

Вчений секретар УДУНТ Тетяна РАДКЕВИЧ

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет науки і технології
ЄДРПОУ 44165850
місто Дніпро